

LA VIDA A CARA O CREU

de Neus Verdaguer Pagès

Obra guanyadora del III Certamen de Narrativa
Vila de Mutxamel

És capvespre i seiem vora el mar. M'agrada escoltar el silenci, només trencat pel vaivé de les onades. Cadenciós. Pausat. Rítmic. Imparable. Els nens estan callats, com si intuïssin que és un bon moment per deixar descansar la ment i concentrar-se en l'espectacle de colors del cel en aquest vespre d'estiu.

Necessitava aquests dies de desconexió per sortir de la voràgine en què ens té immersos el dia a dia. No és fàcil la vida de dona treballadora i mare de dos fills. Sort en tinc, que el meu company i jo compartim al cent per cent l'educació dels nens i les tasques de casa perquè sinó, no sé pas com aconseguiria dur-ho tot amb certa dignitat. Se m'ha fet tan feixuc aquest hivern i aquesta primavera passades, que em semblava que no arribaria mai el dia de preparar-ho tot, omplir el maleter del cotxe fins dalt i traslladar-nos al càmping per deixar enrere per uns dies la nostra vida i dedicar-nos a respirar.

Aquí també hi ha moments de tot: que quan un vol anar a la platja, l'altre té més ganes de fer piscina i que és just a l'hora de la migdiada quan els nens senten unes ganes irrefrenables d'explicar les mil i una aventures que han viscut quan han anat al miniclub a fer alguna activitat. I també hi ha les hores dels àpats, que des de sempre són el moment ideal perquè sorgeixin els mals de panxa i les dolències més insospitades, sobretot si hi ha verdura o peix, que sembla que desperta tots els mals haguts i per haver. Aquest any, però, he decidit deixar la tortura de l'alimentació saludable per uns dies, no sense certs remordiments, la guerra ja continuarà quan arribem a casa però necessito una treva per agafar forces per seguir lluitant contra els seus arguments.

Em costa moltíssim deixar aparcades les preocupacions del dia a dia. La roba dels nens que s'ha de triar perquè se'ls ha quedat petita. El xandall de l'escola que haurem d'anar a encarregar a la botiga quan tornem, que, si no, no el tindrem per començar al setembre. Els llibres que s'han de folrar i sempre acabo deixant per última hora. I les inscripcions a les extraescolars que són, any rere any, un martiri per aconseguir fer-les quadrar.

Respiro profundament, intentant evadir-me de tot el que em volta pel cap a deu mil revolucions per minut. Me'ls miro embadalida. Com els puc estimar tant? Com pot ser que jo, que mai vaig tenir el desig fervent de ser mare, ara només tingui ulls per a ells? Vaig quedar-me embarassada de seguida, quan ens vam proposar de tenir un fill. El

primer embaràs va ser tan fantàstic i el nen tan meravellosament tranquil i dormilega que de seguida ens vam animar a ampliar la família i així poder tancar caixa, com ens deia tothom. Dos és un bon número i, encara que a voltes m'assalta la fantasia de tenir un tercer fill, n'hem parlat moltes vegades i la comoditat que tenim ara, que els nens ja són una mica grans i que hem oblidat bolquers, biberons i llars d'infants a preus astronòmics, ens en fa desistir ràpidament.

Tenir un fill em va capgirar totalment la visió del món. I vaig deixar de pensar en singular per començar a conjugar sempre en plural. Perquè ja no sóc jo qui més m'importa, sinó ells els que suposen la part més important del meu món. Ells són, sens dubte, el meu tot.

Hi estem tan bé, aquí, vora la platja, que penso que no puc ser més feliç. I a vegades, aquesta felicitat tan completa, aquest pensar que sóc aquí i que aquest és l'únic lloc del món on voldria ser ara mateix m'atordeix. M'espanta i em sobresalta fins i tot. Perquè és quan estic tan bé, quan m'adono que tinc tot el que vull i que no hi ha res en especial que em falti, quan esdevé més viva la idea que tot és efímer i que, m'agradi o no, aquesta felicitat és tan fràgil que en qualsevol moment es pot trencar.

De sobte, m'assalta el pensament del drama que es viu a l'altra banda de l'horitzó, en les mateixes aigües d'aquest mar tranquil que ens acarona els peus mentre observem com la llum del dia, a poc a poc, s'apaga davant nostre.

Sota aquest cel de colors suaus, ara mateix hi ha una mare que ha carregat els seus fills sobre una barca inflable. Els ha fet un petó al front, ben carregat d'amor per espantar-los totes les pors i els ha demanat paciència. Després ha invocat els seus déus perquè els tinguin presents en la travessa que estan a punt d'emprendre. Qui sap quantes mentides ha hagut d'inventar-se per fer-los més entretingut el viatge. El viatge. Que hipòcrita em ressona la paraula mentre la recito per dintre. I els petits, amb els seus ulls que tot ho esguarden, miren a tots i cada un dels que hi ha sobre la barca, i no deixen de petjar a la mare que manté els ulls tancats, resant perquè tot surti bé. Hi ha deixat tots els estalvis i fins i tot els pocs records que encara arrossegava dins una vella maleta que ha conservat fins avui mateix. Però l'han obligat a deixar-la. La maleta no puja, li han dit. I sobre la sorra de la platja on embarcaven ha deixat les poques fotografies que conser-

vava i els últims records que havia mantingut aferrats per poder oferir als nens com a única herència del passat. Amb un gest desesperat, s'ha guardat una fotografia del seu marit sota la roba ben endintre. És una manera de sentir-lo més a prop i és l'última esperança perquè els seus fills tinguin una imatge, encara que sigui vella, bruta i rebregada, del seu pare que va morir executat a la guerra, fa dos anys.

Ho ha deixat tot enrere. Ha venut el seu futur, les seves esperances i els seus somnis al mafiós que els ha aconseguit un lloc en aquesta llanxa inflable que haurà de navegar durant hores per arribar a la costa de l'altra banda del món. Tothom resta en silenci, fins i tot els nens que, després d'hores d'espera, saben que ara més val no obrir boca, com si el més mínim xiuxiueig pogués provocar un desastre. La petita li agafa la mà. I mentre s'allunyen de la costa els colors que pinten el cel es van fonent a poc a poc i tot esdevé negre i les onades semblen, tot de sobte, més violentes i salvatges, com si els monstres i les pors que tots duen dins, juguessin a espantar la feble embarcació i cada onada sembla amenaçar de fer-la tombar i causar una catàstrofe.

Ella no vol ni pensar en la possibilitat que això no surti bé. No li queda altra alternativa que creure que arribaran a port segur. O si més no, que algun vaixell els recollirà i els acostarà a la costa. El malson del trajecte en barca haurà acabat. I començaran una nova vida plena d'incerteses, perquè no sap res del que li espera quan arribi a l'altra banda del mar que aquesta nit travessaran. Ha deixat enrere la més salvatge de les destruccions. Primer van perdre la casa, després la feina i, a poc a poc, ha anat perdent els pares, el marit i un munt d'amics que jueuen sota la runa de la ciutat que va veure néixer els seus fills. Ja no li quedava res ni ningú on agafar-se i la gana i la por de veure morir els seus fills van fer que es decidís a fugir sense mirar enrere. No tenia altra opció que vendre la seva ànima a qui volgués comprar-la amb els estalvis que havia aconseguit salvar i fugir amb una barcassa. Era l'única manera d'escapar de l'infern.

De tant en tant, obre els ulls amb cautela, com si fins i tot el parpelleig pogués causar algun moviment massa sobtat a l'embarcació. Es mira amb deteniment els que l'envolten. Un nadó plora als braços de la seva mare que ja no guarda ni una gota de llet als pits per poder-li'n oferir. El bressola i li canta, amb un xiuxiueig a penes perceptible, perquè es calmi, s'adormi i s'oblidi de la gana una estona més.

Tothom està concentrat i la tensió s'enflaira fins i tot per sobre de la salabor que tot ho impregna. Si tot va bé, si no hi ha tempesta, si la benzina que duen és suficient per al

trajecte, si els traficants que viuen gràcies al seu malviure decideixen no abandonar-los a la seva sort, si algun capità de vaixell té la decència de no oblidar-los al mig del mar, potser llavors podran recomençar de nou i començar a complir alguns dels seus somnis. Tots fugen del mateix i tots anhelan poder tocar la terra promesa.

El motor de la barca fa un gemec i per un segon té la sensació que s'atura. El pànic vol apoderar-se d'ella però lluita per foragitar-lo ràpidament dels seus pensaments. No s'ho pot permetre. Si qualsevol cosa falla, i la barca tomba, ella sap que tot s'haurà acabat. No sap nedar i els nens són massa petits per agafar-se i lluitar contra un naufragi. Si cauen a l'aigua, no podrà fer res per salvar-se, ni a ella ni als fills però després de tot el que han passat, aquest és el risc que ha decidit córrer. Una jugada al tot o res. Una vida millor o deixar de viure.

La petita té fred. S'ha mullat al pujar a la barca i ara, amb la humitat de la nit i les gotes que van esquitxant-los a cada onada, tremola com una fulla i li diu, ben fluixet, que està glaçada. Amb cautela i amb l'ajuda del noi que té al costat, l'agafa en braços i l'acarona; té tres anys i ja ha hagut de fugir d'una guerra, pensa amb tristesa. Però li diu que tot anirà bé i que tanqui els ulls i intenti dormir, que aviat seran a terra. El nen obre els ulls, i amb la mirada trista i cansada, com si fos la d'un home vell li dóna la mà a la seva germana i li acarona els dits petits amb delicadesa.

Només porten dues hores de travessa. Qui sap el que hauran d'aguantar encara. Qui sap quants dies i quantes nits d'espera els queden. Qui sap si acabaran tocant terra o descansaran per sempre més sota les aigües d'aquest mar aparentment inofensiu.

La ràbia em puja per la gola, fent-me un nus ben estret que m'obliga a respirar amb dificultat i només es desfà quan les llàgrimes aconsegueixen aflorar i em regalimen, salades, galtes avall. I em maleeixo per ser tan feliç contemplant aquestes aigües que amaguen tantes tragèdies. I em sento culpable per formar part d'aquest primer món que tanca els ulls amb tanta hipocresia. Em sento estúpida pels maldecaps sense sentit que omplen el meu dia a dia i em prometo deixar de preocupar-me per les bajanades que normalment em treuen la son.

L'espectacle de colors que tenyeixen el cel es difumina davant meu, com l'alegria i la calma que sentia només fa una estona, abans que aquests pensaments m'assaltessin i em remoguessin ben endins. Me'ls miro. Tan petits, tan indefensos, tan plens de somnis i d'il·lusions. Per ells seria capaç de qualsevol cosa. Pels meus fills creuaria mars i muntanyes. Per ells seria capaç d'anar-me'n a la fi del món.

I mentre observo les onades tímides que van i venen jugant a fer-nos pessigolles als peus, no puc deixar de pensar que només uns quilòmetres enllà, a l'altra banda de l'horitzó, hi ha una mare que es juga la vida a cara o creu perquè no li queda cap altra alternativa.